

Riječ Uredništva

Primajući Nobelovu nagradu za otkriće uzročnika tuberkuloze u prosincu 1905. godine, Robert Koch je bio uvjeren u pobjedu protiv tuberkuloze i to optimistično najavio u svom govoru. I kada se već činilo da smo *M. tuberculosis* stavili pod kontrolu, više od sto godina kasnije postavlja se isto pitanje: jesmo li bliže eliminaciji i eradikaciji tuberkuloze? Danas je neprijatelj još opasniji jer su sami ljudi kreirali njegove opasnije varijante u obliku multi- i ekstenzivno rezistentne tuberkuloze. Poražavajuća je činjenica da je u 2012. godini oko 1,3 milijuna ljudi umrlo od ove izlječive zarazne bolesti. Krajem prošle godine u Indiji je identificirano dvanaest bolesnika s *M. tuberculosis* rezistentnim na sve lijekove iz prve i druge linije pa je uveden novi pojam, *totally drug-resistant TB* (TDR-TB). Pandemija HIV-a i komorbiditet s tuberkulozom dodatno zadržava tuberkulozu čvrsto na pozornici uzročnika smrti među zaraznim bolestima. Prepoznavši taj problem u Južnoj Africi i sam Nelson Mandela je svojedobno izjavio da će, ako se ne investira i u liječenje tuberkuloze, novac uložen u liječenje HIV-a biti izgubljen. Iza nas su tri godine kampanje Svjetske zdravstvene organizacije "Stop TB in My Lifetime" gdje se svi stručnjaci uključeni u borbu protiv i kontrolu širenja tuberkuloze pozivaju na moto "Nijedna smrt uslijed tuberkuloze". Opće je prihvaćeno mišljenje da nas nova dijagnostička sredstva, lijekovi s drugačijim mehanizmom djelovanja i posebice nova učinkovita vakcina mogu približiti željenom cilju. Posljednji podaci Svjetske zdravstvene organizacije pokazuju da smo još uvijek daleko. Mogući poticaj su sredstva velikih svjetskih donatora poput fondacije Bill&Melinda Gates i ulaganje u istraživanja novih lijekova, dijagnostičkih testova i vakcina. Pojava bedakvilina, prvog novog obećavajućeg lijeka nakon gotovo pedeset godina, daje nadu za skraćivanje liječenja rezistentne tuberkuloze. Također, deset novih spojeva potencijalnih lijekova su u fazi kliničkih pokusa, a ostaje nada da će razočaranje s dosadašnjim vakcinama prevladati nove na kojima rade stručnjaci diljem svijeta.

***Gost urednik: Prim. dr. Vera Katalinić-Janković
Voditelj Odjela za tuberkulozu
Hrvatski zavod za javno zdravstvo
Nacionalni referentni laboratorij
Supranacionalni referentni laboratorij SZO***

Editorial

When accepting the Nobel prize for his discovery of the etiologic agent of tuberculosis in December 1905, Robert Koch was convinced in winning the fight against tuberculosis and optimistically announced it in his speech. And just when it seemed that we have *M. tuberculosis* under control, more than one hundred years later the same question is being raised: are we any closer to elimination and eradication of tuberculosis? Today the enemy is even more dangerous because people themselves have created its perilous variants in the form of multi- and extensively drug-resistant tuberculosis. It is a devastating fact that in 2012 about 1.3 million people died from this treatable infectious disease. At the end of the last year twelve patients in India were identified with *M. tuberculosis* resistant to all first and second-line drugs, which introduced a new term, *totally drug-resistant TB* (TDR-TB). The pandemic of HIV and tuberculosis comorbidity additionally keep tuberculosis firmly among the leading causes of death from an infectious disease. By recognizing this problem in South Africa, even Nelson Mandela once said that if we do not invest into the treatment of tuberculosis, the money spent for HIV will be lost. Three years have passed since the beginning of the World Health Organization campaign "*Stop TB in My Lifetime*" in which all the professionals involved in the fight and control of tuberculosis spread are calling for zero tuberculosis deaths. It is now widely accepted opinion that new diagnostic tools, drugs with different mechanisms of action and particularly new effective vaccines can get us closer to our goal. Recent data from the World Health Organization show that we are still far away from reaching our goal. Possible stimulus funds could be major global donors such as the Bill & Melinda Gates Foundation and investments in the research of new drugs, diagnostic tests and vaccines. The emergence of bedaquiline, the first new promising drug after nearly fifty years, gives hope for shortening the duration of treatment of resistant tuberculosis. Also, ten new compounds of potential drugs are currently undergoing clinical trials, and there is still hope that the disappointment with past vaccines shall be overcome with new ones that professionals around the world are working on.

*Guest Editor: Primarius Vera Katalinić-Janković, MD
Head of Tuberculosis Department
Croatian National Institute of Public Health
National Reference Laboratory
WHO Supranational Reference Laboratory*